

Резюмета на рецензираните публикации на български и английски език

Монография:

Музиката през Средновековието (литургична и светска музика в средновековна Европа). София: СБМТД-Музикални хоризонти, 2020, ISBN 978-619-91025-1-0, 248 с.

Резюме: Монографията изследва религиозните и светски културни взаимодействия между Изтока и Запада на средновековна Европа, като акцентира върху техните музикални аспекти. Изложението проследява паралелно развитието на средновековната източна и западна европейска музика като неотделима част от духовния и светския живот, от научната мисъл, изкуството и бита на епохата. Наблюдавани са възгледите за музиката в средновековните трактати, в политическите стратегии на светската и църковна власти, в естествените духовни, емоционални и физически стремежи на всички обществени прослойки от контакти с музиката, третирана като наука, изкуство или просто средство за развлечение. Авторът се стреми да обвърже музикологичното знание за средновековните композиционни техники и жанрове, за основни школи и личности в развитието на музиката с житейските и мисловни модели на средновековното общество от социологически и културологични позиции. Предпочитани методи на изследване са културологичният, сравнителният и музикално-социологическият.

Music in the Middle Ages (liturgical and secular music in Mediaeval Europe). Sofia, UBMD, Musical Horizons, 2020, ISBN 978-619-91025-1-0, 248 p.

Abstract: This research monograph explores the religious and secular cultural interactions between the East and the West of Medieval Europe, focusing on their musical aspects. The author examines in parallel the development of Mediaeval Eastern and Western Music as a substantial part of mediaeval Church and aristocratic Life, of scientific thought, art and everyday life. The functions of Music in different public spheres, in political strategies, in everyday customs and holiday entertainment of rich and poor people, in theological views were observed. The knowledge of the music genres and techniques of music composition in Mediaeval era, of outstanding schools, composers and theorists/theologians is connected with sociological and culturological knowledge. The basic methods of study are comparative, socio-musicological and culturological.

Статии

1. *Прокофиев и Шостакович – взаимоотношенията между двама гени в епохата на социализма.* – В: сп. Музикални хоризонти, 2020, №8, под печат ISSN 1310-0076.

Резюме: Изградена основно върху материали, които остават извън обсега на социалистическата цензура, настоящата статия прави опит да проследи взаимоотношенията между двамата най-големи творци на Съветска Русия в тежките условия на Сталинския терор, да намери сходствата и различията в техните личности, сходствата и различията в техните съдби реакции спрямо политиката на режима.

1. *Prokofiev and Shostakovich – the relationship between two geniuses in the era of socialism.* In: Musical Horizons, 2020, №8, p. , ISSN 1310-0076.

Abstract: This article is mainly based on some new studies in Russian, English and American musicology on the life and the works of both Sergei Prokofiev and Dmitri Shostakovich – the greatest composers of Soviet Russia. In searching of the truth, the author juxtaposes the real facts in their biographies, the specifics of their characters and personal relations, their behavior in the context of Stalinist repression.

2. *Музикално-педагогически принципи на дисциплината „пение“ в българското училище от края на XIX и първите десетилетия на XX в., отразени в учебните пособия от това време.*

Резюме: Докладът изследва учебници по пеене в българското общообразователно училище от края на XIX и първите две десетилетия на XX век. Те са едни от първите пособия по дисциплината, а техните „съставители“, както сами се определят – Георги Байданов (1853–1927), чехът Карел Махан (1867–1935) и Добри Христов (самостоятелно или в сътрудничество с Димитър Радев и Васил Мирчев), са пионери и водещи фигури в тази област за два периода от историята на българската музика. Предмет на изследване са структурата на учебните пособия като съотношение между музикална теория и практика, използваните методи за обучение, солфеджните и песенни материали, публикувани в тях, взаимоотношенията „поезия-музика“.

2. *Some Principles of Music Education in the Bulgarian school from the end of the 19th century to the end of 10s of the 20th century.*

Abstract: This research observes the specifics of the young Bulgarian music education from his real beginning in the end of the 19th century to the end of 1910s. They were the childhood's decades in music education of the Bulgarian school. The first of our musicians and music pedagogues – Gheorghi Baydanov (1853–1927), the Czech Karel Macháň (1867–1935) and Dobri Chistov (1875–1941) – independently or together with the authors Dimitar Radev and Vasil Mirchev, like their colleagues in the other spheres of culture, were opened to receive the possibilities and the systems of the European education. They created some of the first Bulgarian music textbooks, which practical solfeggio part is possibly taken up from the European ones, but the music part contains a large amount of Bulgarian folksongs. The structure of these editions, their music terminology and educational methods are commented in this report.

3. *Първите български детски оперети от Панайот Пипков – опит за съвременен поглед* . – В: Визуални изкуства и музика. Книжка №1, 2020, Година 1, том 1.

https://fnoi.uni-sofia.bg/magazine/index.php/visual_arts_and_music/issue/view/13/5

Резюме: В периода от 1910 до края на 30-те години на миналия век оперетите на Панайот Пипков за деца биват представяни многократно в различни градове на България и се радват на успех. За съжаление днес те почти не се явяват в нашия концертен и училищен живот.

Настоящата публикация е опит за нов музикално-драматургичен анализ на оперетките „Деца и птички“ и „Щурец и мравки“ в търсене на композиционните замисли на техния автор. В същото време се търси отговор на въпросите: Има ли това творчество актуално значение и приложение и днес, когато детската и младежка публика израства в условията на електронна и мултимедийна среда? Могат ли героите на тези оперетки и техните музикални характеристики отново да вълнуват и възпитават? Авторката утвърждава непреходните им стойности, отговарящи на съвременните критерии, на целите и изискванията на образователния процес.

3. *The first Bulgarian children's operettas by Panayot Pipkov – an attempt at a contemporary interpretation.* – In: Visual arts and Music. Issue №1, 2020, Volume 1, Year 1.

https://fnoi.uni-sofia.bg/magazine/index.php/visual_arts_and_music/issue/view/13/5

Abstract: Panaiot Pipkov's children's operettas *The Cricket and the Ants* and *Children and Birds* were performed on multiple occasions in different cities in Bulgaria in the period from 1910 until end 1930s and were received very well by the audiences. Nevertheless today they are almost entirely excluded from concert and school performance programmes. The article poses the following questions: are Pipkov's works topical today and are they relevant to our national music scene, are they capable of tugging at the heartstrings of children's and adolescents' audiences that grew up amidst a digital and multimedia environment; can the characters from *The Cricket and the Ants* and *Children and Birds* and their musical features provide excitement and cultivate moral backbone?

The present publication is an attempt at a new musical and dramaturgical analysis of the two operettas – an analysis which is focused upon the compositional concept of the composer viewed through the prism of the above-stated questions.

4. „Преосмисленият“ Шостакович в музикалните изследвания от 80-те години на XX в. до днес. – В: НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Алманах, Година 9 (2017), София: Хайни, 2018, 22–30, ISSN 1313-9886.

Резюме: Съветската сталинистка пропаганда издига личността и творчеството на Шостакович като емблема на развиващата се социалистическа култура. Амбивалентността на неговото поведение и музикални композиции – отражение на общите житейски обстоятелства, създава противоречива представа за композитора в Русия и в света. Жертва или предан служител на Сталинския режим – това е въпросът, на който авторът на публикацията се опитва да намери отговор. Аргументацията за него е извлечена от световните изследвания за последните десетилетия на XX и началото на XIX век. Прави впечатление процесът на освобождаване от идеологически пристрастия в търсене на същностни музикални и хуманни стойности.

4. *The „Rethought“ Shostakovich, in the Musical Research from the 80s of the 20th Century, Until the Present.* – In: National Academy of Music „Professor Pancho Vladigerov“. Алманах, Year 9 (2017), Sofia: Haini, 2018, 22–30, ISSN 1313-9886.

Abstract: Soviet Stalinist propaganda elevates Shostakovich's person and art as being an emblem of flourishing socialist culture. The ambivalence of his behavior and music compositions – a reflection of complex life circumstances, creates a controversial approach towards the composer in Russia and in the world. Is he a victim or a devoted servant of Stalin's regime – this is the question undertaken by the author of the present presentation. Argumentation stems from Shostakovich research in the world from the last decades of the 20th and the beginning of 21st centuries. A certain process has been noted of liberation from ideological emphasis, and a thorough research of a musical legacy that has a substantial musical and humanist value.

5. Операта „Нос“ от Дмитрий Шостакович като продукт на руската авангардна естетика от първите десетилетия на XX век. – В: НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Алманах, Година 8 (2016), София: Хайни, 2017, 154–171, ISSN 1313-9886.

Резюме: Творческите контакти между младия Шостакович и представителите на руския художествен авангард от първите десетилетия на XX в. са интригуващ актуален предмет на изследване за съвременното музикознание. Настоящата публикация очертава кръга от авангардни течения с техните иновации и основни представители, анализира творческите им взаимодействия с Шостакович, проявени в операта „Нос“. Утвърждава се авангардната същност на нейната абсурдистка стилистика с конкретните ѝ изразни средства, търсят се социалните и нравствени внушения на композитора, скрити зад двусмислените пародийни похвати. Разкрита е нейната историческа съдба, направлявана от механизмите на управление и контрол в условията на съветската културна политика.

5. Dmitri Shostakovich's Opera „Nose“ as a Product of the Russian Avant-garde Esthetics at the First Decades of the 20th Century. – In: National Academy of Music „Professor Pancho Vladigerov“. Almanac, Year 8 (2016), Sofia: Haini, 2017, 154–171, ISSN 1313-9886.

Abstract: Creative contacts between the young Shostakovich and Russian Art avant-garde representatives in the first decades of the 20th century is an interesting research object for the contemporary music science. The present article analyzes their technical interaction, displayed in the opera „Nose“. This work's avant-garde essence is revealed together with its

historical fate and development of music theory thoughts about it, in conditions of political terror, artistic passions and their subsequent revisions of past decades.

6. *„Дейността на Народната опера като обект на отражение в сп. Златорог (1920 – 1943). – В: НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Седми академични пролетни четения 2017. София: Марс 09, 2017, 268–281, ISSN 1314-9261.*

Резюме: Съвременните ревизирани оценки за списание „Златорог“ признават неговото значение за българската култура и национален дух между войните, отразени в публикации на сътрудници с различна политическа и стилистична ориентация. Списанието отрежда постоянно място за проблемите на музикалното изкуство. Относно оперните спектакли на Народната опера излизат ок. 40 рецензии – за 32 оперни и 8 балетни постановки. Те отразяват бързия растеж на тази институция от скромни първи постановки до спектакли с европейски стандарт, превъзможването на редица трудности. Документирани са постиженията и слабостите на бележити певци, режисьори, диригенти и др. оперни дейци, които го превръщат в своеобразна история на българското оперно изкуство.

6. *„The activities of the national opera as an object of observation in the Zlatorog magazine (1920 – 1943). – In: National Academy of Music „Prof. Pancho Vladigerov“. VII Academic spring readings 2017. Sofia: „Mars 09“, 2017, 268–281, ISSN 1314-9261.*

Abstract: Today’s revised assessments for „Zlatorog“ magazine recognize its importance for Bulgarian culture and national spirit between wars. The editor-in-chief Vladimir Vasilev devoted a permanent place to music articles and reviews. The activities of National Opera were reflected in almost every anniversary of its release, except 1925, 1926, 1927 and 1928. About 32 reviews for opera productions and 8 reviews for ballet productions were written down from outstanding Bulgarian intellectuals like the musicologist Ivan Kamburov, the opera director Dragan Kardzhiev and the conductor Liubomir Romanski. They reflect the rapid growth of this institution from modest first productions to performances of European standard, the overcoming of a number of difficulties. The achievements and weaknesses of famous singers, directors, conductors etc. were documented. These publications turned the magazine into a kind of history of Bulgarian opera.

7. „*The Shostakovich Wars*”: из изследователската мисъл за Шостакович от края на XX и началото на XXI век.” – В: НМА „Проф. Панчо Владигеров”. Шести академични пролетни четения 2016. София: Марс 09, 2016, 132–146, ISSN 1314-9261.

Резюме: През 1979 г. в САЩ е публикуваната книгата на Соломон Волков *Testimony* („Свидетелство“), представена от автора като мемоари на Дмитрий Шостакович. Тя разтърсва официалния съветски мит за композитора като продукт и проводник на съветската културна идеология, представя една съвършено различна позиция – искрена и остро критична, предизвиква силни и противоречиви реакции сред световната музикална общественост. В отговор интересът към Шостакович нараства, истината относно автентичността на книгата и личността на композитора си оспорват именити музиколози и провокативни журналисти. Полемиките между тях стават известни в САЩ като *The Shostakovich Wars* („Войните Шостакович“). Те активизират публикациите и в Русия, също представящи противоречиви факти и позиции. Настоящото изследване работи основно с материалите от сборника *A Shostakovich Casebook* (2004), включващо статии на най-авторитетни музиколози от Америка и Русия (Лоръл. Фей, Людмила Ковнацкая, Ричард Тарускин, Левон Акопян, Дейвид Фанинг и др.). Целта му е да представи различни научни становища по проблема и да разшири знанието в България за руската музика на XX век. Категорична позиция към дискутираните въпроси авторът не успява да намери, включително в *The Oxford History of Western Music* (2010) на Тарускин. Чрез тези и редица по-нови материали (писма и спомени за Шостакович от Исаак Гликман, Едисон Денисов и др.), публикацията търси своята истина относно поливалентната личност и творчество на Шостакович.

7. „*The Shostakovich Wars*”: *From a Research Thought about Shostakovich from the Late 20th and Early 21st Century.* – In: National Academy of Music „Prof. Pancho Vladigerov“. VI Academic spring readings 2016. Sofia: „Mars 09“, 2016, 132–146, ISSN 1314-9261.

Abstract: In 1979, the Solomon Volkov’s book *Testimony* was published in the United States, presented by the author as the memoir by Dmitri Shostakovich. The official Soviet myth of the composer as a product and conductor of Soviet cultural ideology was shaken. The book presented a completely different position – sincere and sharply critical, provoked strong and contradictory reactions among the world music community. In response, the interest in Shostakovich grew up, and the truth about authenticity of *Testimony* and the real composer’s

personality were disputed by eminent musicologists and provocative journalists. The controversies between them became known in USA as *The Shostakovich Wars*. They activated the publications in Russia, also representing controversial facts and positions.

The present study explores the materials of the edition *A Shostakovich Casebook* (2004), including articles by the most prominent American and Russian musicologist (Laurel E. Fay, Ludmila Kovnatskaya, Richard Taruskin, Levon Hakobian, David Fanning etc.). Some new Russian sources were used – letters of Shostakovich and Isaak Glikman and memoirs about him by Edison Denisov. The author of article aims to present different scientific opinions and interpretations on the matter and to expand the knowledge in the Bulgarian Musicology about the composer and the music in Soviet Russia.

8. „Боянският майстор” от Константин Илиев – нов етап в българското оперно творчество. – В: Музикални хоризонти, 2015, №5, 14–18, ISSN 1310-0076.

Резюме: Статията възприема цитирания възглед за „Боянският майстор“ като начало на нови процеси в българската опера. Изложението привежда собствени наблюдения върху драматургичните и музикално-стилистичните характеристики на творбата, като анализира основните компоненти на композицията – драматургичен план и основни действащи лица, специфика на вокалната и оркестровата партии, музикално-изразни средства. Съпоставката между стилистиката на три значителни оперни творби от 1962–1963 г. дава допълнителна аргументация в подкрепа на основата теза.

8. „*The Master of Boyana*“ by Konstantin Iliev – the new stage in Bulgarian opera works. – In: Musical Horizons, 2015, №5, 14–18, ISSN 1310-0076.

Abstract: This article perceives the quoted view of the „*The Master of Boyana*“ as the beginning of new processes in Bulgarian opera. In exposé the author adduces her own arguments to prove her observations on dramaturgy and music features – the main characters, the roles of voice part and the orchestra, the musically expressive means (the inseparable harmony and polyphony, the parallel harmony and polytonality, the polychords, quartal chords, clusters, ostinato and mixed meters). The comparison between the stylistics of three significant operas from 1962–1963 („*Albena*“ by Parashkev Hadzhiev, „*Antigone 43*“ by Lyubomir Pipkov and „*The Master of Boyana*“ by Konstantin Iliev) provides additional argumentation in support of the basic thesis.

9. *Основни ладово-хармонични средства в оперното творчество на Парашкев Хаджиев и техните музикално-драматургични функции.* – В: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, Академичен форум „Интегрална музикална теория“ 2013, София: 2014, 171–181, ISSN 2367-5985.

Резюме: Модално оцветената мелодика и хармония носят водеща изразителна роля в музикалния език на оперите от Парашкев Хаджиев. Той развива своя хармоничен стил от функционална тонална класико-романтична хармония към колористична хроматична хармония, при която тоналността е трудна за определяне или изобщо отсъства. За да изгради специфични настроения и образи и да придаде на музиката си национално звучене, Хаджиев оцветява мажоро-минорната тоналност чрез използване на натуралните ладове, а също и изкуствени – хемидитонен симетричен лад, целотонен звукоред, хроматика. Хармонията на Хаджиев е основана на всички видове септакорди, нонакорди и ундецимакорди, увеличени и битонални акорди, полихармонични дисонантни съзвучия, квартова хармония.

Доминиращите класико-романтични хармонични средства са обогатени и с импресионистични елементи. Подобно на Дебюси, Хаджиев демонстрира склонност към хармонични паралелизми – паралелни квинти и квинтакорди, септакорди, нонакорди и квартови построения, които се извяват като „акордови мелодии“ в условията на т.нар. „мелодическа тоналност“ (Рудолф Рети). Хармонията на Хаджиев носи различни драматургични функции: индивидуализираща, ситуационна, семантична, колористична, изобразителна, коментираща, формообразуваща.

9. *Basic Modal and Harmonic Features in Parashkev Hadzhiev's Operatic Works, and Their Functions in his Musical Dramaturgy.* – In: „Professor Pancho Vladigerov“ National Academy of Music, Academic forum „Integral Music Theory 2013“, Sofia: 2014, 171–181, ISSN 2367-5985.

Abstract:

The modally colored melody and harmony have the leading expressive power in the musical language of Parashkev Hadzhiev's operas. He developed his harmonic style from functional tonal harmony to coloristic, chromatic harmony and extended tonality to such an extent that tonality is almost indistinguishable or absent. In order to depict specific moods and images, major-minor tonality is colored by modes – Dorian, Phrygian, Lydian and

Mixolydian, hemiditone symmetrical mode, rarely the whole-tone scale, chromaticism. Harmony consists of all types of seventh chords, ninth and eleventh chords, extended and bitonal chords, polyharmonic dissonant structures, quartal harmony.

Romantic harmony prevails, but there are also impressionist elements. Like Debussy, Hadzhiev demonstrated frequent use of harmonic parallelisms – parallel fifths and fifth chords, seventh, ninth and quartal chords in the role of „chordal melodies“ in the so called „melodic tonality“ (Rudolph Reti).

The harmony points out a variety of dramaturgical functions: individualizing, coloring, situational, text underlining, semantic, etc. According to the opera style, subject, plot and characters, Hadzhiev selects different harmonic or polyphonic means.

10. *Музикално-драматургични аспекти в оперите на Парашкев Хаджиев „Албена“ и „Майстори“*. – В: Академични пролетни четения. НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, 2012, 261–271, ISBN 978-954-2925-05-7.

Резюме: Като изследва различните трактовки на двете класически за българския театър драми и техните главни герои в миналото и днес, публикацията търси виждането на П. Хаджиев, изразено в либретата и музикалната драматургия на оперите. Анализирани са тяхната композиционна структура и музикалните характеристики на образите като съвкупно действие на различни музикално-изразни средства.

10. *Aspects of Musical Dramaturgy in Parashkev Hadzhiev's Operatic Works „Albena“ and „Masters“*. – In Academic spring readings 2012, 261–271, ISBN 978-954-2925-05-7.

Abstract: By examining the different interpretations of the two classical Bulgarian dramas and their main characters in the past and today, the publication seeks the vision of P. Hadzhiev, expressed in the libretti and musical dramaturgy of operas. Their compositional structure and the musical characteristics of the characters as a collective action of various musical means were analyzed.

11. *Наблюдения върху някои музикално-драматургични модели в оперите на Парашкев Хаджиев*. – В: Български музикален театър. Нови идеи в музикознанието. СБК, Секция „Музиколози“, София, 2013, 10–17, ISSN 1313-8049.

Резюме: Музикалният език и драматургичните принципи в оперното творчество на П. Хаджиев бележат процес на непрекъснато съзнателно обновяване. Публикацията

извежда няколко негови музикално-драматургични модели, чиито особености анализира – на битово-лиричната „Луд гидия“ (1958), психологическите музикални драми „Албена“ (1962) и „Майстори“ (1966), историческите „Лето 893“ (1972) и „Мария Десислава“ (1977), комичната „Рицарят“ (1969) и камерно-лиричната едноактна „Развод“ от триптиха „Парадокси“ (1981). Почти хронологично подредени, те отразяват общи тенденции и повели на времето в развитието на българската опера и същевременно творческото развитие на самия композитор. От битово-комедиен сюжет със социални мотиви и номерна структура Хаджиев преминава към психологическо изследване на героите чрез речитативни диалози и монолози в рамките на непрекъснатите сцени; от „монументална историческа фреска“ с епичен тип драматургия и водещо вокално начало към камерна прозрачност с елементи на мюзикъл. Хармонията става все по-съвременна, а връзката с фолклорното начало – все по-слаба и опосредствана. Пътят за постигане на тематично единство е всеки път различен.

11. *Observations over some musical and dramatic models in Parashkev Hadzhiev's Operatic Works.* –In: Bulgarian Musical Theatre. New ideas in Musicology. Union of Bulgarian Composers – Bulgarian Musicological Society, Sofia, 2013, 10–17, ISSN 1313-8049.

Abstract: The musical language and the dramaturgical principles in Hadzhiev's operatic works mark a process of continuous and conscious renewal. This article brings out several musical and dramatic models and analyzes their peculiarities – the lyric opera „Lud gidia“ (1958), the psychological dramas „Albena“ (1962) and „Masters“ (1966), the historical operas „Leto 893 (1972) and „Maria Dessislava“ (1977), the comic opera „The Knight“ (1969) and the chamber opera „Divorce“ from the triptych „Paradoxes“. Almost chronologically they reflect general trends and dictates of time in the development of Bulgarian opera and at the same time the creative development of the composer himself. From number opera with the plot and music from Bulgarian village Hadzhiev went to the psychological drama with continuous development; from „monumental historical fresco“ with an epic type of dramaturgy and a leading canto – to a chamber opera with an elements of a musical. Harmony became more modern and the connection with Bulgarian folklore was getting weaker and more indirect.

12. Някои стилови особености в Кантата за дамски хор и струнен оркестър „Химни към пролетта“ от Г. Арнаудов. – В: сп. Музикални хоризонти, 2011, №1, 16–20, ISSN 1310-0076 .

Резюме: Статията е образно-емоционален и композиционен анализ на музиката, с която композиторът Георги Арнаудов доизгражда символистичните словесни платна на поета Николай Лилив. Като очертава кръга от музикално-изразни средства, с които борави композитора (модалност, 12 степенен звукоред, имитационна полифония, полифункционална хармония и т.н.), публикацията търси спецификата на творбата в съпоставка с по-ранните и следващите я негови опуси. Тя констатира хармонично съчетаване между композиционни похвати от минали епохи (барок, класицизъм, импресионизъм) и съвременна минималистична стилистика.

12. *Some stylistic features in Cantata „Hymns to the Spring“ for female chorus and String orchestra by Gheorghii Arnaoudov* In: Musical Horizons, 2011, №1, 16–2, ISSN 1310-0076.

Abstract: This article analyzes the imagery, the moods and the structural features of Arnaoudov's music to the Nikolay Liliev's symbolist poetry. The observation of the composer's musical language (modality, self-tone scale, imitative polyphony, stacking triads etc.) is combined with the search of some specific characteristics of this work compared to earlier and later Arnaoudov's opuses. The harmonious combination between compositional techniques from older epochs (baroque, classicism, impressionism) and contemporary minimalist stylistics was ascertained.

13. *Роля на лейтмотивите в музикално-драматургичното изграждане на операта „Цар Калоян“ от Панчо Владигеров.* – В: Музикално-научен алманах „Киприана Беливанова“ (година трета). Непредсказуемият живот на научните идеи, София: Хайни, 2005, 79-85, ISSN 1312-2339.

Резюме: Публикацията разглежда музикално-драматургичните особености на единствената опера от Панчо Владигеров като продукт на синтез между европейските оперни традиции и националното музикално-интонационно мислене. Изследвани са индивидуализираните музикални характеристики на основните персонажи и

представящите ги лайтмотиви, произтичащи от музикалната специфика на образите като взаимодействие между вокалната партия и оркестъра.

13. *The importance of the leitmotifs in the Musical Dramaturgy of the opera „Tsar Kaloyan“ by Pancho Vladigerov.* –In: Musicalno-nauchen Almanah „Kipriana Belivanova“ (godina treta). Nepredskazuemiyat zhivot na nauchnite idei, Sofia, Haini, 2005, 79-85.

Abstract: The article discusses the specifics in musical dramaturgy of Pancho Vladigerov's the only opera as a product of synthesis between European opera traditions and Bulgarian national musical thinking. The individualized musical characteristics of the main characters and their presenting leitmotifs, arising from the musical specificity of the images as an interaction between the vocal part and the orchestra were examined.

14. *Някои стилистични особености в клавирните концерти на Веселин Стоянов.* – В: Веселин Стоянов и неговото време. Русе: 2002, 93-104, ISBN - COBISS.BG-ID – 1039002596.

Резюме: Статията разглежда трите концерта за пиано и оркестър от В. Стоянов, създадени хронологично в три различни музикално-исторически периода. Те отразяват общите тенденции на своя период и константните стилистични белези в творчеството на композитора, европейските и националните изразни средства. От симфонизирания концерт на късния романтизъм с експресионистични елементи (№1) той преминава към класическата структура на сонатната форма под влиянието на соцреалистическата естетика (№2) и към модерната и джазова стилистика със солиращи функции на пианото (№3). Общи стилистични източници или приемственост спрямо клавирните концерти на Панчо Владигеров – това е един от въпросите, които авторът поставя.

14. *Some stylistic features in Veselin Stoyanov's piano concertos.* – In: Veselin Stoyanov and his time. Ruse: 2002, 93-104, ISBN - COBISS.BG-ID – 1039002596.

Abstract: This article examines the three piano concertos of Veselin Stoyanov, that were created in the three different periods of Bulgarian music history. They reflected the common trends of the time and at the same time the individual stylistic features of Stoyanov's output, the European professional and the Bulgarian folklore music means. From late Romantic Concerto (№1) V. Stoyanov went to easier classical sonata structure under the influence of Socialist realism aesthetics (№2) and to the modern and jazz stylistics with solo functions of the piano (№3). General stylistic sources or continuity to the piano concertos of P. Vladigerov – that is one of the questions the author asks.

15. *Мишо Тодоров – пианистът.* – В: Галерия на думите, Музикален логос, ISSN 2534–8973, <http://galerianadumite.bg/index.php/pianistt-misho-todorov/>

Резюме: Мишо Тодоров е музикант с многостранни изяви, между които клавирно изпълнителство и творчество. Публикацията свързва спомените на негови съвременници и ученици, за да изгради по-цялостен образ на композитора като пианист и автор на музика за пиано. Разгледани са негови композиции, някои от които в ръкопис, малко известни и изпълнявани само в родния му град Сливен.

15. *Misho Todorov – the pianist.* – In: Galeria na dumite. ISSN 2534–8973. <http://galerianadumite.bg/index.php/pianistt-misho-todorov/>

Abstract: Misho Todorov is a musician with different forms of appearances and between them are piano performances and composing for piano. The publication connects the memories of his contemporaries and students to build a more complete image of the composer as a pianist and author of piano music. His compositions were examined, some of them in manuscript, little known and performed only in his hometown of Sliven.

16. *Приносът на Мишо Тодоров в развитието на българската оперета за деца и юноши.* – В: Галерия на думите, Музикален логос, ISSN 2534–8973 <http://galerianadumite.bg/index.php/prinost-na-misho-todorov-v-razvitiето-na-blgarskata-opereta-za-detsa-i-yunoshi/>

Резюме: Композирането и представянето на оперети за деца и юноши е един от големите приноси на М. Тодоров в концертния и училищен живот на Сливен между 10-те и 40-те години на миналия век. Те получават популярност и голям успех сред учениците и гражданството в цялата страна. Публикацията се спира по-обстойно върху две от тях – „Мъдрият цар“ и „Седемтях братя лебеди“ в търсене на съвременна оценка за тяхната драматургична и музикална стойност. Авторът утвърждава приложимостта им и многостранната полза от тях за образованието и възпитанието на подрастващата личност.

16. *Misho Todorov's Operetta Creative Works for Children and Adolescents.* – In: Galeria na dumite. Musicalen logos. ISSN 2534–8973, <http://galerianadumite.bg/index.php/prinost-na-misho-todorov-v-razvitiето-na-blgarskata-opereta-za-detsa-i-yunoshi/>

Abstract: The composing and performing of operettas for children and adolescents is one of great contributions of M. Todorov in the concert and school life of Sliven between the 10 and the 40s of XX century. They gained popularity and great success among students and citizenship throughout the country.

The publication focuses more thoroughly on two of them – „The Wise King“ and „The Seven Swan Brothers“ in search of a contemporary perception and appreciation of their dramaturgical and musical value. The author confirms their applicability and benefit for the overall growth of the adolescent personality.

17. „*Стълбицата*“ в теоретичното изложение на Борис Тричков. – В: Българско музикознание, 1990, №2, 29–39, ISSN 0204-823X.

Резюме: Методът за „съзнателно нотно пеене“ „Стълбицата“ е въведен в българското училище от началото на 20-те години на XX век. Нейният създател Борис Тричков успява да постигне високи успехи за кратко време благодарение на своята педагогическа и музикална компетентност, постоянство и висока степен на систематизация в учебното съдържание. През десетилетията между двете световни войни „Стълбицата“ се утвърждава като обществено-културно движение в учителските среди.

Статията разглежда теоретичното наследство на Тричков, представено най-пълно в неговата книга „Стълбицата – български метод за съзнателно нотно пеене“ (1940). Съществен принос имат залегналите в нея идеи за:

- изграждане на музикална и нотна грамотност като важно условие за приобщаване на широки любителски кръгове към изкуството и тяхното постепенно преминаване от слушатели и ценители към музикални изпълнители,
- необходимост от изучаване на народни песни в часовете по пеене,
- постигане на оптимално съотношение между европейската традиция и българския фолклор.

Изключително ценни за училищното музикално образование са практическите принципи за развитие на „тонален“, т.е. ладов усет и хармоничен слух, изграждането на вокални навици за участие в хор, на пеене a prima vista, развитието на импровизацията. Те са важна основа за участие във вокални и инструментални състави.

17. „*The Ladder*“ in the theoretic exposé of Boris Trichkov. – In: Bulgarian Musicology, 1990, №2, 29–39, ISSN 0204-823X.

Abstract: The system of „conscious singing“ „The Ladder“ began its life in the Bulgarian school at the beginning of the 20ies of XX century. Its creator Boris Trichkov achieved a high degree of logic, systematics and consistency allowing in short terms to get pedagogical results. In the course of two decades „The Ladder“ turned into a socio-cultural movement for music teachers.

The article looks into part of Trichkov’s musical-pedagogical activities – his theoretic heritage presented in a complete manner in his book „The Ladder – A Bulgarian Model of Conscious Note Singing“ (1940). Considerable changes in the book are the following:

– The thesis of the necessity of achieving note and musical literacy as an important precondition for involving larger public circles in the art of music and their gradual transition from listeners and connoisseurs to participants and music performers.

– The problem of the folk song in musical education and the achievement of an optimal ratio in the study of European traditions and Bulgarian national folk music.

Some practical principles of Trichkov’s work are of extreme value for musical education in school – a systematic choir work, the development of the mood feeling and harmonic ear, the cultivation of note reading a prima vista as a necessary base for participation in vocal and instrumental groups, the development of improvisation.

Студии

1. *Музиката в богословието и богослужението на ранното християнство от I до началото на V в. (из проблематиката на лекционните курсове по история на музиката и източноправославна музика в катедра „Музика“ към ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“)* – В: Съвременно музикално образование и възпитание. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2019, 156–192, ISBN 978-619-208-196-6.

Резюме: Студията осветлява малко познат за нашата музикална историография времеви фрагмент – зараждането и ранното развитие на християнската музика като богословска мисъл и богослужерна практика. Изследването систематизира информация по проблема, разпръсната в източници от различни научни области предимно в чуждоезичната литература, с което би подпомогнало информативно учебния процес.

На базата на различни периодизационни възгледи авторката приема свързаното с процесите време от I – началото на V в. като граничен период между културата на Античността и Средновековието. Тя набелязва териториите, в които се разпространява християнското учение, като търси там общите теологични и литургични корени,

християнските фигури, които обединяват Църквата в тези векове. Кога и до каква степен се обособяват Изтока и Запада – това е един от основните въпроси, на които се отговаря.

Християнските възгледи за музиката са разгледани в светлината на възникналите основни богословски школи – Александрийска с централен представител св. Климент Александрийски, Антиохийска с централен представител Св. Йоан Златоуст и Картагенска с централен представител Тертулиан, в контекста на специфичната методология на екзегезата, която ги разграничава – алегоричен метод или историко-граматически метод. Специално отношение е отделено на музикалните алегии и метафори в творчеството на светите отци. Разгледана е приемствеността между музикалните идеи на древногръцките философи и на патристите, отношението и последните към псалмопеенето и към публичните развлечения.

Като следва средновековни свидетелства и съвременни теоретични анализи, студията проследява християнската богослужебната практика от първите песнопения до развитието на проблематичните за дефиниране жанрове антифон и антифонната псалмодия и респонзорий и респонзорната псалмодия, които означават също и начин на изпълнение.

1. *Music in theology and liturgy worship of early Christianity from the first to the beginning of fifth centuries (on the issue in lecture course of History of Music and Eastern orthodox music in Faculty of Preschool and Primary School Education of Sofia University „St Kliment Ohridski“)* – In: Contemporary music Education. Veliko Tarnovo. UI „St. Cyril and Methodius“, 2019, 156–192, ISBN 978-619-208-196-6.

Abstract: This study enlightens a little known time fragment for Bulgarian musical historiography – the birth and the early development of Christian music as a theological thought and liturgical practice. The research systematizes the available information, dispersed into sources from different scientific fields and mainly in the foreign languages literature in the way it would support the information learning process. On the basis of different periodization views the author accepts the process-related time from the 1th c. – the beginning of the 5th c. as a boundary period between the culture of Antiquity and the Middle Ages.

The author identifies the territories in which Christianity teaching has spread, looking there for the common theological and liturgical roots, the Christian figures that united the Church in these centuries. When and to what extent East and West have been differentiated – this is one of the main questions, that is being answered. Christian views on music are

presented through the main theological schools – Alexandria with representative st. Clement of Alexandria, Antioch with representative st. John Chrysostom and Carthage with representative Tertulian, their specific methodology of exegesis, which distinguishes them – allegorical method and historical-grammatical method. The continuity between the musical ideas of the ancient Greek and the church fathers, the attitude of the latter to psalm singing is examined. The problematic genres antiphon and anthiphonal psalmody, responsory and responsorial psalmody, which also mean the way of performing, was commented on.

2. Основни проблеми на музикалното образование в българското училище от 20-те до началото на 40-те години на XX век в социокултурния контекст на времето. Под печат.

Резюме: Двете междувоенни десетилетия в България съдържат един от най-активните и плодотворни периоди в историята на българската култура. Българското общество продължава да възприема различните тенденции в европейското образование и в изкуството, включително актуалните модернизъм и експресионизъм, но и развлекателната култура с не винаги високо качество. Същевременно се ражда движението „Родно изкуство“ с отзвук и в музикалното образование, в идеите на Добри Христов и Борис Тричков за български метод, съответстващ на българската музикална среда. Възгледите и методите за музикално обучение на водещите учители по музика, отразени в педагогическата и музикалната периодика, постиженията и слабостите на този период са предмет на изследване в настоящата студия като част от общите социокултурни процеси.

2. General problems of the musical education in Bulgarian school from 20s, to the beginning of 40s of the twentieth century in the socio cultural context of the time.

Abstract: One of the most active and prolific periods in the history of Bulgarian culture was the two interwar decades of 20th century. In that time the Bulgarian society accepted many European arts and music tendencies like modernism and expressionism. At the same time an essential part of the Bulgarian intellectuals, including prominent music teachers, adopt the ideas of the Native art movement, based on the Bulgarian folklore and born in the circles of Bulgarian painters (1919). The ideas of the movement had an influence over the music education.

Boris Trichkov and his system of note education „The Ladder“ registered a significant success in the field of the musical literacy. The intention of the author is to create a Bulgarian method of music education as the composer Dobri Christov's intention was. But they are not alone – various number of other musicians gave their contribution to the development of Bulgarian school music education in that time in agreement with the common socio cultural beliefs and principals. Their contributions in the musical development of the Bulgarian children by means of music textbooks for primary school and collections of singing are considerably important stage in the development of our music school education.

Publications of music teachers in different Bulgarian periodical press editions expressed their opinions about the status of school discipline „singing“, the achievements and the faults, give to us not only the information, but advises and directions for the present.

The study reveals the presence of different European methods for the music education in Bulgaria between the 20s and the beginning of 40s, the individual specifics in the pedagogical practices of the Bulgarian school teachers.